

การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา*

DEVELOPMENT OF COMPETENCE OF BASIC EDUCATION ADMINISTRATORS
IN THE DIGITAL ERA THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
NAKHON RATCHASIMA

มนิรัตน์ กวดขุนทด*, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, อุทัยวรรณ สายพัฒนะ
Maneerat Kuadkhunthod*, Sowwanee Sikkhabandit, Uthaiwan Saipattthana
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Graduate school, North Bangkok University, Bangkok, Thailand
*Corresponding author E-mail: louis_yo_lovely@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 136 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพหุองค์การให้เติบโตและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม มีความรู้เชิงลึกด้านดิจิทัล นวัตกรรม และการจัดการข้อมูล และทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) สมรรถนะประจำสายงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถบริหารสถานศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง 3) สมรรถนะส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และมีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล และ 4) สมรรถนะด้านการบริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการวางแผนกลยุทธ์ และนำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ, ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, ยุคดิจิทัล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

Abstract

This research aims to study the competence and development guidelines for basic education administrators in the digital age under the Nakhon Ratchasima Primary Educational

Service Area Office. This research utilized a mixed-method approach. The sample consisted of 136 administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table, using stratified random sampling. The instruments used were questionnaires and interviews. The statistics used were means, standard deviations, and content analysis. The results revealed that 1) the overall competence of basic education administrators in the digital age was at a high level. 2) The development guidelines for basic education administrators' competence in the digital age were as follows: 1) Core competence: It was found that administrators led the organization to grow and respond to technological and social changes. They possessed in-depth knowledge of digital, innovation, and data management, and skills in effectively using technology in school administration. 2) Functional competence: It was found that administrators were able to manage schools in a rapidly changing environment, especially in information technology. They continuously adapted and developed new skills. 3) Personal competence: It was found that administrators were able to adapt to new technologies and analyze data. and the use of digital tools for effective decision making, and having determination and enthusiasm in developing and solving problems to lead educational institutions to success in the digital age, and 4) administrative competence, it was found that educational administrators use technology to plan strategies and implement changes in the administration of educational institutions effectively in order to develop education to keep up with the needs of society in the digital age.

Keywords: Development of Competence, Basic Education Administrators, Digital Era, Nakhon Ratchasima Provincial Education Area Office

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาที่สามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมมีความได้เปรียบมากเท่านั้น สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อชาติ “เพราะการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” ได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน และโรคอุบัติใหม่ กลายเป็นแรงผลักดันบังคับให้เกิดการปรับตัวและนำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบการศึกษาใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาอันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปณณัฐฐามาเชก, 2565) ในความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในยุคนี้ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่ต้องเกิดการปรับตัวและเปลี่ยนแนวทางวิธีการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้เรียน ซึ่งพบว่าระบบการศึกษาของไทยยังมีปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกกระดับ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพบุคลากร ประสิทธิภาพด้านการบริหาร และด้านโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดสมรรถนะในการปฏิบัติงานไว้ 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก (Core competency) คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลในตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่งจะต้องมีเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่

กำหนดเฉพาะสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละสายงาน ส่วนสมรรถนะที่ยังไม่ได้กำหนด ได้แก่ สมรรถนะเฉพาะ (Specific competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะในลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่กำหนดเฉพาะสายอาชีพ โดยอาจจำเป็นต้องมีการกำหนดเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งสมรรถนะมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาในหลายด้าน โดยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุน วิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมและความเชื่อที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ร่วมกัน สมรรถนะยังช่วยกำหนดวัฒนธรรมองค์กรและลดการเกิดวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังมี บทบาทในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาและฝึกอบรม การประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการบริหารผลตอบแทน โดยประยุกต์ใช้สมรรถนะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และยังมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง แนวทางการพัฒนาภายในสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้การศึกษามีความทันสมัย สร้างโอกาสและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนได้รับการฝึกอบรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในอนาคต สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นำแนวคิดนวัตกรรมมาปรับใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ปัญหาหลักที่พบในการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน คือผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดสมรรถนะที่จำเป็นในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ การปรับตัวต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังเป็นไปอย่างล่าช้า และยังมีความท้าทายในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายังมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาโดยรวม ผู้บริหารที่ขาดทักษะดิจิทัลจะไม่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียนได้เต็มที่ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ที่ทันสมัยและคุณภาพ

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรม การพัฒนาผู้บริหาร และเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและการบริหารงานทางการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Synthetic Methods Content) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน จำนวน 208 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 208 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan D. W., 1970) จำนวน 136 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	130	85
ขนาดกลาง	74	48
ขนาดใหญ่	3	2
ขนาดใหญ่พิเศษ	1	1
รวม	208	136

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert, R., 1967) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1970) ได้เท่ากับ .870 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่ตอบมาสมบูรณ์ จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 คน และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน รวมจำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดคำถามที่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ในระหว่างการสัมภาษณ์ทำการบันทึกเสียงและจดบันทึกประเด็นสำคัญ เพื่อนำไปวิเคราะห์และเรียบเรียงให้ถูกต้อง และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยรวม (N = 136)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สมรรถนะหลัก	4.30	0.26	มาก
2. สมรรถนะประจำสายงาน	4.10	0.22	มาก
3. สมรรถนะส่วนบุคคล	4.04	0.38	มาก
4. สมรรถนะด้านการบริหาร	4.23	0.20	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.12	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สมรรถนะหลัก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.26) สมรรถนะด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.20) สมรรถนะประจำสายงาน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.22) สมรรถนะส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลัก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพาองค์กรให้เติบโตและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เชิงลึกด้านดิจิทัล นวัตกรรม และการจัดการข้อมูล รวมถึงทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังต้องมีภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น เปิดกว้างต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ พัฒนาครูและผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประจำวัน

2.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถที่จำเป็นสำหรับการบริหารสถานศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการวางแผน การสื่อสาร การตัดสินใจ และการประเมินผล การสร้างนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะในการปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

2.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีทักษะในการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นบวกและเปิดกว้าง มีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล

2.4 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการวางกลยุทธ์ และนำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงทักษะการเป็นผู้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ การควบคุมตนเอง การสอนงาน และการแก้ปัญหาเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ และทักษะในทางการบริหารสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายเป้าหมายและวิธีการทำงานที่ชัดเจน สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างสูงสุด ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการศึกษา การบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพโดยผสมผสานความรู้ทางเทคโนโลยี ทักษะการจัดการข้อมูล เจตคติที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ตลอดจนมีความรับผิดชอบทางจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของครู และผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหาร จัดการและการบริการด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ภาณุวัฒน์ สิงห์หาญ, 2558)

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล มีการพัฒนาเพื่อบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในการจัดการทรัพยากร การสร้างความแตกต่างและประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน การส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร การตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูล และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัจกัก บุชาพิมพ์ ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย ความสามารถในการคิดเชิงนวัตกรรม ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนา และความสามารถในการนำอย่างสร้างสรรค์ 2) สมรรถนะในหน้าที่ ประกอบด้วย ความสามารถในการสร้างทีมการเรียนรู้ ความสามารถในการพัฒนาให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ ความสามารถในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับสภาพแวดล้อม 3) สมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย การเป็นต้นแบบคุณธรรม การสร้างแรงบันดาลใจ

การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และการเป็นผู้สอนงานทางวิชาชีพ และ 4) สมรรถนะด้านบริหารจัดการ ประกอบด้วย ความสามารถในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ความสามารถในการติดตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (นัจกัฒ บุษาศิพม์, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gurr, D. ได้ศึกษาวิจัยถึงผลกระทบด้านเทคโนโลยีต่อการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จ คือ ด้านนักเรียน คือ การมีความรู้เรื่องเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการทำงาน และการเรียนรู้ ตลอดชีวิต แสวงหาแนวทางจัดการศึกษาการเพิ่มโอกาส ขยายโอกาส และโอกาสที่เสมอภาคในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์และความเข้าใจระดับโลก ด้านผู้บริหาร สถานศึกษาและครู คือ การพัฒนากลยุทธ์ซึ่งให้ความสำคัญต่อระยะเวลาช่วงต่าง ๆ ในการยอมรับ เทคโนโลยีของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องคุณภาพของผู้บริหารและวิสัยทัศน์ของผู้จัดระบบการศึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้ใช้เทคโนโลยี ผู้จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ (Gurr, D., 2006)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม มีความรู้เชิงลึกด้านดิจิทัล นวัตกรรม การจัดการข้อมูล และทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) สมรรถนะประจำสายงาน ผู้บริหารมีความสามารถบริหารสถานศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง 3) สมรรถนะส่วนบุคคล ผู้บริหารมีการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการวิเคราะห์ข้อมูลในการใช้เครื่องมือดิจิทัล เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และมีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล และ 4) สมรรถนะด้านการบริหาร ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้ 1) ควรเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา 2) ควรศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา และ 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- นัจกัฒ บุษาศิพม์. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปุ่นณัฐธ มาเขค. (2565). การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภานุวัฒน์ สิงห์หาญ. (2558). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2549). หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูฯ ให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและเชี่ยวชาญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: פרקหวานกราฟฟิค จำกัด.

Cronbach, L. J. (1970). Essentials of psychological test (5th ed.). New York: Harper Collins.

Gurr, D. (2006). The impact of Information and Communication Technology on the Work of School Principals. New York: Prentice-Hall.

Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). "The Method of Constructing an Attitude Scale", Reading in Attitude Theory and Measurement Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.